Igandietako jaupa-atalak

NEKALDI - IGANDIA

SAŔKUNA. (42'g. Er). Ni epaikatu ta neure auzija enda deungiarenetik berezi egik, Urtzi Jaun ońek; gixon gaizto ta malmutzetatik jabon nagik; eu bai'az nire Jaungua ta nire indaŕa.

Eure argi-egijak bidaldu egistazak; eurok zuzendu ta eruango nabe ire mendi deunera ta eure jauretxera.

Ni epaikatu ta neure auzija...

OTOYA. Alorodun Jaungo ori: zure sendija oldez begiĺu egixu, aŕen; zeu lagun, gorputzak aŕteztu, ta zeuk jabonik, goguak gaizkatu dadiĺezantzat. Amaibako egunetan zeu ta Goteuna'rekin bakaldun bixi dan zeure Seme Josu-Kisto gure Jauna dala bide. Olantxe.

IDAZKIJA. Paul Beldu deunak ibiltaŕai egindako Idazkiko irakuŕgaya (9: 11-15).

Anayok: Kisto, geroko ongijetazko Jaupari nagusija ixanik, gixonak egindako kutxategi agirija baño zabalagua ta osuagua dan beste kutxategiz-ziaŕ igaro, ta txadonera, akeŕen edo txekoŕen odolaz eta beigantxagandiko eŕautsak, oŕbandunai egozten yakelarik, aragi-garbikuntzarako indaŕak eban-eta, Jaungoikua'ri Goteuna'ren bidez bere buruba eŕubarik opaldu eutsan Kisto'ren odolak ¿ez ete-dausku egiĺe iletatik geure baŕunbia obeto garbiĺuko, Urtzi bixijaren otseñak gadiĺezantzat? Eta oŕexegatik, Itunaldi baŕijan biĺaŕteko da bera, lengo Iĺunaldiko obenak bere erijotzaz ordainduta, deĺubak abindu yaken betiko jarauntsija aŕtu dagikientzat: Josu-Kisto gure Jaunagan.

MAĹAGUNIA. (142'g. Er). Neure areriјuetatik naregik, Jaun ońek; eure gurea betetan irakastak. I. (17'g. Er.). Atzeŕiĺaŕ amoŕatubetatik jarein nokan Jaun ońek, neure etsayak goĺuteko indaŕa emongo daustak, eta gixon gaiztuetatik jabongo nik.

LUZAKIJA. (128'g. Er). Saŕi eraso eusten neure gaztarotik. I. Saŕi eraso eusten neure gaztarotik, esan begi orain Ixaŕel'ek. I. Goĺu, baŕiz, enenduben goĺu al ixan. Lepua berotu, bai, egin eusten obendijak. I. Luzaruan mindu ixan nenduben; Jauna, baŕiz, zuzena ixan-eta, gaiztuak buru-moztu egin dauz.

GOIZPAŔKIJA. Jon deunaren arauzko Goizpaŕ-jaraikuna (8: 46-59).

Aldi aretan: Josu'k judaŕ lagunabaŕai onan lirautsen: ¿Nok, zuben aŕte, salatuko nau obenez? Egija baldin ba-dirautzubet, ¿zer dala-ta ziñesten eztaustazube? Urtzi'gandikuak, entzuten dauz Urtzi'ren itzak. Zubek, baŕiz, eztantzuzubez, Urtzi'gandikuak etzaraelako". "Ez-ete-yiñuagu guk, eta zuzen iño be, samariĺaŕa augula, ta goteungia dokala?", ijardetsi ta irautsi eutsoen judaŕak. "Nik goteungerik eztot", ijardetsi eutsen Josu'k; "neure aĺea, bai, aguŕtetan dot nik; zubek, baŕiz, gerendau egin nozube. Nik, baña, eztot neure aintzea bilatzen; bai-da bilatu ta etsiko dauna. Zin-ziñez dirautzubet: nire itza jabongo leuken edonok erijotza betiko elekuske". "Ointxe, bai, ezagun yuagula goteungia dokana", irautsi eutsoen judaŕak: "il zuan Abaŕan, baĺa iragaŕliak be; euk, baŕiz, "Nire itza jabongo leuken edonok erijotza eleuke betiko gozaŕtuko", diñok. Il zuan Abaŕan gure eŕkabea baño nagusijagua augu ala? Baĺa iragaŕliak, be, il zuazan ¿Nor egiĺen dok, ba, eure buruba?" Josu'k, ijardetsiz: "Nik neure buruba aintzaldu ba'legiket, nire aintzea eliĺzake bapez ixango. Nire aĺea da, bai, ni aintzalduten nauna, zubek, ezautu-ez-aŕen, zeben Urtzi dala diñozubena. Nik, baŕiz, bai-dazaut; eta eztazaudala ba'lesaket, zuben antzez guzuŕa lerijoket. Ezaun dazaut nik, eta bere itza jaboten dot. Abaŕan zuben eŕkabeak jauzi egin eban, nire eguna ikusteko; ikusi eban, eta poz-pozez bete zan". "Eztozak oindiño beŕogetamaŕ urte egin-eta, ¿Abaŕan ikusi dokala?", irautsi eutsoen judaŕak. "Zan-ziñez dirautzubet: Abaŕan jayo baño lenago nozube ni", esan eutsen Josu'k. Areik aŕijak aŕtu ebezan, berari jauŕtiĺeko; Josu'k, baña, bere buruba ostendu egin eban, eta txadonetik urten egin zan.

OPAKUNDIA. (118'g. Er.). Bijotz-bijotzez goralduko aut, Jaun ori; lagundu ta biztu eure otseñau, ta beteko dodaz eure agindubak; eure abintza-arauz biztu nagik, Jaun ońek.

OTOI IXIĹA. Oparijok, Jauna, gure gaiztakeri-lokijak ausĺ ta zeure eŕuki-emoyak jadetsi beiskubez, aŕen. Amaibako egunetan.

JAUNAŔTZAKUA. (Kor. 1, 11). Au neure gorputza dozube, zuben aldez ukañiko dana; edontzi au Iĺunaldi baŕija neure odolaz, diño Jaunak: aŕtuko dozuben bakotxian neure gomutaz egikezube.

JAUNAŔTZOSTEKUA. Lagun-zakiguz, geure Jabe Jaun ori: eta zeure eskutukijakaz gozarotu gozuzanezkero, etenbako laguntzaz jabon gaikezuz. Amaibako egunetan...

卐 卐 卐

ERABAKIJAK. Josu-Kisto ezin ixan eben obenik txikaŕenaz salatu. Bere antzekua ixaten alegindukо naz: egunotan, batez be, obenik eztot jaukiko.

Urtzi'gandikua ixateko, Jaunaren itzak entzun eta betatu biaŕa dodaz. Egunotako txonitzak-eta gogotsu entzun dodaz.

ATAŔIZBAŔNA.

ERRIJETATIK

LAZKANO

Udabaŕia jaingokozko alaĺasunez sartzen da neure biotzean, eguzki argiaz ikustean biregaŕo ta soso abeslariak daudela. Kukua ere zugatzak noiz jantziko ote-diran oŕiz begira daude. Baña alaitasun onen erdian samintasun bat sentitzen degu, tamalez gaude. "Lizardi" il zaigu, eriotzak eraman digu baita Bedoña aita ere. Gure oleŕkar trebeak joan zaizkigu.

NASKALDIJA. — Emen ezautu degu Beasain dik etoŕi Tolosa'ko juandako apaiz jauna, Oyarbide'taŕ Andoni'ren. Ongi etoŕia.

URTE BETETZEA.—Joŕalaren bigaŕenan endore jaunaren alabatxo Miren Edurne bi urte betetzen ditu. Urte askotan.

JAYOTZA.—Altuna baseŕikoak umetxo batekin geitu dute sendia. Zorionak.

GEXORIK.—Makal samaŕ arkitzen da Garmendia'taŕ Pilomene anderea ta Albizua'taŕ Eŕaimunda, abeŕtzale zintzua.

URTE-UŔENA.—Igaro dan larunbatean Zubiria'taŕ Pantzeske zanaren urte-uŕena ixan zan.

ERIOTZA.—Donostia'ko gexotegian il-da Peña'taŕen sendikoa, Argia'ko idazlea'ren osaba. Nere tamal-aguŕa aŕtu zazute.

IBAI-ALDE.

abeŕtzalia ixan zan baxen uskurtzalia zala-ta.

Jaupea asi baño lenago, Muxika'ko "Txindoŕ" Mendigoxalien ikuŕiña onestu zan.

Jaupa-ostian, baŕiz, eleiz-auŕeko enparantzan "Txara-Txara„'ko antzezlarijak "Alkate Baŕija" deritxon antzeŕki baŕegaŕija antzeztu eben.

Ezpatadantzarijak be dantzan egin eben, eta begira ziranai atsegin ixateko eran egin be.

Aŕatsaldeko lau ta erdijetan Itxelkixunak asi ziran. Izlarijen auŕkezpena "Txindoŕ" zaŕak egin eban. Ondoren, Isusi'taŕ Miren eletari argijak asi eban bere itzaldi polita.

Uŕengo Baŕenetxea'taŕ Peli'k ekin eutsan, eta azkenez, Etxezaŕaga'taŕ Bingen, "Zidoŕa" ospetsubak.

Aŕatiataŕ izlari trebe onek, "entxufista", "señoriĺa" eŕdel-zaliak eta "galdareruak" zekaulako konpondu ebazan.

Eletarijok asko gustau ziran, ta bai amaikatxu txalo jo-erazo be. Amaĺuteko-Abendearena abestu zan.

Gero, baŕiz, bildotsaren zozoketen egin zan, eta zozketa aretan sariĺuta urten zan zenbakija auxe da: 4.163.

Zenbaki au daukana bildotsaren biĺa juan leike, ba.

BIXI-NAI.

GOROZIKA

EUZKEL-IXENA.—Aretxaga'taŕ Alese'ren emastiak semetxu bat argiĺaldu dau, eta ugutzan Sabin euzkel-ixen poliĺa ezaŕi dautse.

Aĺabitxi-amabitxijak, Aretxaga'taŕ Damen eta Etxandia'taŕ Miren ixan dira. Zorijonak.

IZPAŔ BALTZA.—Igazi dan astaŕtian Etxeandia'taŕ Iñaki 15 urteko mutil gastia il zan. (G. B.).

Bere sendi atsekabetuari ixan daun atsekabe aldijan lagun gayekez.

ITXEIKIXUNAK

Igazi dan gandian, epalan 26'gaŕenan Muxika'ko Ariatza'n itzaldijak ixan ziran.

Itzaldi abeŕkoi areĺara emendik be ozte andija ixan zan.

Goxeko bederatzi ĺa erdijetan geure Euzko-Batzokiko ikuŕiñaz urten gintzazan, Ariatza'ra amaŕetarako eltzeko.

Ordu onetarako Gernika'ko "Txara-Txara„'kuak be geugaz batu ziran, eta areik ortze-ziaŕ bidaltzen ebezan zuzirikuen otsaz Ariatza-aldeko biztanle gustijak alaĺuta geratuten ziran.

Gero jaupa nausira juan gintzazan. Jaupea gernikaŕak abestu eben, eta lontzi Abeak esan, eta berak txonitza be.

Lontzi Abeak bere txonitz edeŕian uskurtza-arauzko egi edeŕik asko esan euskuzan. Abeŕtzale lez, Sabin Irakasliari jaŕaitzeko be esan euskun, Sabin, Irakaslia,

ELORRIO

GEXORIK. — Bizkaya'n ezeze Gipuzkoa gustijan be ain ezaguna dan emengo Gaxotegi'ko Ama Mikele gexorik auŕkitzen da. Lengo baten Bilbao'ra eruan eben osakuntza bat egiĺera. Poz-pozik entzun geban ondo urten ebela. Zorijonak, Ama Mikaela, ta osatu ainbat lasteŕen zeure betiko zeregin edeŕetan jaŕaitzeko.

—Oeratuta baĺa be auŕkitzen da Batzoki'ko lendakarijaren ama dan Bakero'taŕ Deunorone. Len bait len osatutia opa dautsogu.

ESKAŔIK ASKO.—Eskaŕik bijotzetikubenak dagitzubedaz emengo antzeŕki-artezkarijen agindu Bigera'taŕ Kepa, 'taŕ Kepa, Ugarte'taŕ Pantzeska ta Aldasoro'taj Domeka'ri zebok egin dozuben lan edeŕagatik.

Bigera'k egin eban eloŕijotaŕ gustijeri asko atsegin-ixan yaken antzoki-zapija. Bai txalo beruak jo be berari, ondo irabazijak ebazan-da.

Aldasoro'taŕ Domeka'k be oso edeŕto margoztu eban.

Uzarte'taŕ Pantzeska'k, baŕiz, antzezlarijak ondo baño be obeto gertau dauz, oso txalotubak ixan zirala.

Antzezlarijok diñuenez eurai jotako txaluak zenontzat be bai ei dira. Aŕtu ta bijotzez ta auŕera beti Abeŕi alde.

EZPIAŔA.—Mutiko talde bat bide erdijan jolasean ebilan. Zoritxaŕez Gabiria'taŕ Gotzontxu zer etoŕan ikusi barik, ariñeketan atarte batetik bidera urten eban; baña orduantxe bertan Beŕio-Otxoa-txaidia-bera etoŕan beribil batek jo ta zapaldu eban. Berialaxe jaso eben baña esakuntza barik aurkitzen zan gaxua. Osagiliak ondo begiratu ondoren txaŕto eguala esan eban. Lau egun igaro diran aŕen, bardin-bardin jaŕaitzen dau. Bere osasun-alde Jaungoikua'ri eŕeguтuko dautsogu.

NASKALDIJA.—Gazteiz'en eta Bilbao'n amabost egunian Belguntza Deuna ta Gogo-iñaŕkun batzubek emon ondoren emen aguŕtu dogu geure eŕiĺaŕa dogun eta jaupari gastia dan Laŕañaga'taŕ Eukeni jauna. Ondo etoŕija.

JAŔALE.

USURBIL

EUZKO-ANTZEŔKIAK.—Biaŕ igandez, aŕatsaldeko on batetik atsegindu gai gaituzte Elgoibaŕ'ko abeŕtzaleak. Usurbil'ko batzokian emango digute antzeŕki edeŕen bat. Ara joan beaŕ degu guziok.

Egitaraua:

Aŕatsaldeko bostetan.

1. "Aguŕ jaunak", iru abotsetan (Zubizaŕeta'rena).
2. "Jagi-Jagi", (Valdes-Goikoetxea).
3. "Ai ori begi edeŕa" (Retana).

"Mendibetaŕen laŕiak" atal bateko antzeŕkia.

4. "Mendiko soñua", (Guridi).
5. Begi gara" (Monzon).
6. "Euzko-Abestiak", (Butron).
7. "Iztilargia", biribilketea, (Urteaga).

Txistulari-taldeak joko dituzte.

Gizon bikañak, atal bateko antzeŕki polita. Iru olerkari-bertsolarik alkaŕ izketa eta abeŕi-aldezko oleŕkiak. Azkenez Sabin Maitia'ri. Euzko-abendarena.

Abeŕtzaliak ere ezdiranak, antzeŕkilari oyek ikustera etoŕi aitezte. Pozik artuak izango zerazte-ta.

URI-ZALE.

AZPEITIA

EUZKEL-IZENA.—Azkarate'taŕ Igo ta Amilibia'taŕ Anikek'n seme jayobeŕi ari Iñaki euzkel-izena ezaŕi diote. Ama-semiak onik daude. Zorionak.

EZKONTZA.—Gure lagun abeŕtzalea dan Sorozabaĺ'daŕ Perderika laisteŕ ezkontzekua da oikiaŕ neskatil polita dau Aŕuti'taŕ Miren'ekin. Zorionak auŕez.

AUTESKUNDEAK.—Españaŕ Eŕkaltxiña'ren agindua, alegia ila onen 23'an auteskundeak egingo dirala pozik artu degu batez ere gasteok. Auteskunde abek oso gaŕantzitsuak dira gure abeŕiarentzat eta gure eŕiarentzat. Azpeitiaŕ abeŕtzaliok orainguan zirt-zart egin beaŕa daukagu. Buŕuka beaŕ degu. Basaŕitaŕakin eta euzko-langileakin bakaŕik batu gindezke. Beste iñorkin ez. Nola eskubi eta ezkertaŕ españazaleak gure ikuŕitz zati baten areriyoak diralako. Agintariak onela jokatuko dutela deritzaigu. Geyenen iritxia ori dala beintzat jakizute. Gai oni beŕiro ekingo diogu.

ANTZEŔKI-ARAZUAK. — Lenengo ageŕaldian gurendatsu irten ziran Euzko-Etxea'ko antzezlariak beste antzeŕki jai bat gertatzen gogoŕ diardute. Noiz izango dan jai ori oraindik ez dakigu. Nolanai garaiz iragaŕiko degu.

Azkoitiaŕ Batzokikuak igandez "Euzko-gogua eta Moŕoi-jatoŕa" antzeztekoak ditugu. Azkoitia'ko Olinpia aretuan antzeŕkizun ori izango da. ¡Azpeitiaŕ abeŕtzaleak! Azkoitia'ratu zaitezte.

BERBIZKUNDE EGUNEKO JAYAK Ila onen 16'an eta 16'tik 23'arte G. B. B.'k eratuta jai abeŕkoi izugaŕiak Donostia'n izango ditugu. Azpeitiaŕ abeŕtzaliok asko ta asko egun oŕetan Donostia'ratuko gerala uste degu. Bi ezpatadantzari talde ta iruleak juantegokuak dirala entzun degu. Euzko-Etxea'k jai oŕetarako gertakizunak egiten lenbailen zaŕ beaŕ luke. Azkeitia'ri dagokion bezela erantzun dezagun.

KIROL.

MAÑARIA

LENENGO JAUNAŔTZI. — Igandian zortziretako jaupan, bost neskatok eta sei mutikok lenengo Jaunaŕtzia egin eben. Eta abesti edeŕakaz ta abaŕ. Mai-Deuna'ratu ziralako, ikuskixun poliĺ eta atsegingaŕija ixan gendun.

Jaunaŕtze ostian, Baŕenetxea'taŕ Polentzi jaunak, umetxubari, beŕbalditxo poliĺ eta samuŕa egin eutsoen. Zorijonak gustijori.

AGUŔTU.—Lengo igandian aguŕtu gebazan Elexpuru'taŕ Bingen eta emaztia. Elexpuru'taŕ Bingen, Laŕinaga'ko batzokijan oraintsu ile bi igaroriko abeŕtzale zintzo bat da. Au dala-ta, bera ta emaztia atsegiñez aguŕtu gebezan.

GEXUAK. — Aspalditxuban gexorik aurkitzen da, "Atxondo„'ko Kapanaga'taŕ Juste anderea. Osasuna opa dautsogu.

Bere gexotik gustiz osatuta etxetik urtetan asi da Gonzalez-Audikana'taŕ Jakinda gure auzo-mutikua.

JUAN-ETOŔIJAK.—Santurtze'tik etoŕi ziran Bartzena'taŕ Agapiĺa, Kapanaga'taŕ Danele ta Kapanaga'taŕ Biĺoŕ eta Pantzeska mutikuak. Biĺortxu mutikua, Joseba deuna'ren jayan lenengo Jaunartzia egin ebala-ta, emeko senidiak ikertuten etoŕi zan. Edeŕto mutiko; ta zorijonak.

EZTIJA.—Basetxietan estija ataretan asi dira. Uŕi daguala diñue. Libria, sei erlian saltzen da. Ain gitxi ba-dago, antxiñako atso begikuak lez, berba gozuak esanaz edo, geure abuok gozotu biaŕko doguz. Eztiz saŕiĺan gozotzia gatz ixango yaku ta.

IGALIJA.—Igali-zugatzak loratsu agiri dira. Eguraldi txaŕen batzuk aurka ezpadira, aldijan, naiko igali ixango dogu.

Eŕi ontako igali ospatsua dan kerexa goŕi gozo gozua, ugeri be ugeri ixango al-dogu ba.

"Garaun goŕijak arboletan, gure baŕiak ezpanetan".

MAÑARIKO.

ZEANURI

Orain daukaguzan udal-gixonak eŕija aĺondu gurea erakusten dauskube. "Etxebaŕia" aiztu-agin euki-aŕen beste gauza batzuk egiĺen dauskubez etxe oŕegaz egiĺen daben itxiĺasuna aiztuazoteko. Atonen ori, beraz, txikitxuba ixan aŕen, gustiz aundi eta beaŕenetarikua da eŕi onetan.

Areatza'ko margolarijak Udal-etxe eta auzitegiko ateburubetan auxe ipiñi dau: "Udal-txea" eta "Eŕiauzitegija"; euzkeraz eta españeraz. Geure ele garbijan bakaŕik ba ixango zan, baña 1839'gn. urteraŕte bixi ziran eran parau arte españeraz be ipiñi biaŕko dogu. ¡Lotsagaŕija da baŕiz Zeanuri'lako eŕi baten ele ori aĺatu be, egiĺea!

Edo bijak edo bata bez. Bata bakaŕik ipintea geure eskubetan dago.

Zorijonak bada Udal-gixonari.

EUZKEL-IXENA.—Asteria, baseŕija, auŕera ta auŕera dua. Bein batek eta bein bestiak, Asteŕi gustija euzkel-ixenez lasteŕ beteko dabe. Orain Akile Jasone ixen poliĺa Gortazaŕ'taŕ Bingen udal-gixona eta bere emaztiaren alabatxubari ipiñi dautse.

Zorijonak guraso, ume eta aĺa amabitxijari.

JUAN-ETOŔIJAK.— Madrid'era egun batzuk igaroten Emaldi'ĺaŕ Eukeni.

Ciudad-Real'era (España), Unduŕagako irakaslea.

Leza'ra (Araba), M. de Elortza'taŕ Paskala euzkeraldu egixa.

Bilbao'tik etoŕiĺa agurtu dogu Bengoetxea'taŕ S. ikaslea.

Aguŕ danori eta ondo ibili.

AŔEGI'TAŔ BAT.

AZKOITIA

Gauŕ igandez Olimpia'aretoan aŕatsaldeko 6'tan antzeŕkija-jaya.

Irakuŕle: Euzko-odol goŕia dezu sañetan, euzko-izatia maite dezu, euzko-jatoŕi garbia daramazu abizenetan, euzko-bizitza tolesgabeak atzegintzen zaitu? Ikusi eta entzun zazu "Euzko-Gogua" (Alma Vasca) gure izatea aintzaldu eta erbestetik izaten ditugun "mesedeak" garbi eta maitekoŕ erakutsiko dizkitzu.

Saneuŕiak: Beya, 1,25; Goya auŕea, 1; Goya aitzea, 0,75.

Tartietan "Poxpoliñak" eta abeslari yayuak abestuko dute.

A.'KO ATXONDO.

MUNGIA

BELGUNTZAK.—Bai ene irakuŕle eŕiĺaŕa, Belguntza Deuna emoten diñardube Meñaka'ko ertxadonan Miren Bijotza'ren Seme argi ta euzkeldun jatoŕ bi. Zabala Arana Aba "Nabarniztaŕa" ixen-ordiaz ainbeste idazlan edeŕ idazten daben idazle bikain-ugarija, "Josutxu" otoi-idaztiñuaren euzkeraltzalia, "Aste Gurena" idazti edeŕ-edaŕaren egilia ta Unduŕaga Aba, emen geure eŕijan ezaguna, izlari gorenengua ta euzkeltzale yatoŕa.

Gauŕ, igandia ixan be-ta, ba-dakixu nora juan biaŕ dozu ene irakuŕle eŕiĺaŕa, Meñaka'ra, Belguntza Deuna entzutera.

Erdu pekataria
Erdu eleizara
Jaungoikuaren berbia
gogoz entzutera.

Mixiño sautu onetan
ontzen ez ba-zara,
benturaz uŕenguetan
bixiko etzara.

Eguben ta barikuban ixan gara. Egun bijetan Unduŕaga Abak, Siñezkitza'tzaz iñardu eban eta edeŕto ta argiro azaldu bere zer siñistu biaŕ dogun.

Zabala Arana Aba, baŕiz lenengoko egunian gixonaren azagak edo azkenkian azaldu ebazan; nundik gatoz, Jaungoikua'gandik jatorkula ixatia. Berak egiñak garaziala, Bera goretsi, jauretsi ta otseinduteko. Bigaŕen egunian, lenengo eguneko arluari jaŕaĺuta, onen bidez geure gogo arima bakaŕa gaizkatu ta beste ludian zorijontsubak ixatia lortu biaŕ gendubala esan euskun.

Entzungaŕijak dira Belgundari onein itzaldijak; atzegingaŕija euzkeltzaliontzat euroi entzutia.

Beraz, gauŕ, Meñaka'ra gustijak.

MAĺE.

BIOTZ-BEGIETAN

Libro de poesías con traducción castellana

Xabier de Lizardi

(Prólogo de «Orixe»)

Erritarren - omena

Barrena'tar P. adizkidea'ri maitasunez

Gastetxoa nitzala jakin nuben Ameriketan ba zala eŕitaŕ abeŕtzale zintzo eta sutsua. Gure Zarautz maite onetan abeŕtzale aleak giñan garaya zan. Gurazo zanak "misterioarekin" esan oi ziguten.

—Bai, Ameriketan dek Mariyaedeŕa zan semea, abeŕtzale puŕukatua. Zarautz'en itzaldi aberkoi bat esan ondoren txapel okeŕak ondoren zitula Ameriketa iges-egin zian...,

Bere idazlanak saŕitxo irakurtzen nitun egunkari ta aldizkingi abeŕtzalietan eta ikusirik Ameriketan eŕitaŕ abeŕtzale zintzoa ba zala, prankotan aŕo aŕo abeŕtzale artean goraltzen gendun.

Askotan, ordea, uŕutiko intxauŕak beteak eta uŕeratzean ustelak... Ni ere bilduŕ nitzan Ameriketan abeŕtzale aintzoa agertzen zan gizona Euzkadi'ratzean, epelduta, abeŕtzaletasun lanetarako aitzakiz beteta; gentzatsu bizitzera bere eŕiratuko ote zan

Abeŕtzale zintzoa non nai agertzen da eta bereala ikusi gendun Ameriketan zintzo JEL aldez jokatu zubenak, bere abeŕira eldu zanean ezin egon zala abeŕi aldez lan egin gabe

Etoŕi beŕian berak egindako aitormena ezin aztu zait. Ameriketan urte mordo aundia igaro ta txindi mordo aundigoa irabazi ta... ametslari agertzen zitzaidan Baŕena adizkidea, esanaz.

—Etxe polit bat baratza batekin. Txalupa aŕantzan egiteko bexakeŕa lagun izanik. Txakuŕ eta eskopeta eizeako. Sagardo ta txakolin ona adizkidearekin egazti ta txipiroyak jateko. Euzkadi'ko mendi, zelai, ibai, muño, ondartz, itxaso zabal urdin zoragaŕia, nere begi egaŕia asetzeko. Neretzat zoriona eldu da... Amaika aldiz Ameriketan egin detan ametsa bete beaŕ det... Zoriontsua naiz, ziñez. Zoragaŕia bai dana Euzkadi nere abeŕi bakaŕa.

卐 卐 卐

Bereala konturatu ziran Gipuzkoaŕ abeŕtzaleak eta Euzko-Alderdi Jeltzaleko, Gipuzko-Buru-Batzaŕ'eko lendakari izendatu ere bai. G.-B.-B. lendakari eta E.-B. B.'eko idazkari izan danean bere uŕean izan geranok ikusi degu alderdiaren aldez egin duben lan ikaragaŕia.

Gau ta egun. Jai ta aste, abeŕtzaletasunak deitzen zion lanerako nagitasunik gabe, gertu ikusi degu beti. Agintariak atsekabe aundiak eramaten ditula esan beaŕik ez dago... Bai ta ere poz aundiak ere atsekabeak asteko...

Ogeitaka urteak Ameriketan boŕoka bizian igaro ondoren, atsedentzera etoŕita bat jaŕi digu eta nik ez det bete.

Eŕiko Alderdiaren agintariak eskatu zioten baimena bere aldezko omena egiteko eta ondoren ezetza eman ere bai. Agintariak agertu zioten eŕitar abeŕtzaleak aseŕatuko zirala...

Baŕena jauna'k baldintza bat jaŕi zion Agintariari, esanaz. Poz-pozik bazkari bat egingo dogu eŕitaŕ abeŕtzale orok, sendian bezela; baña, Jainkoagatik ez det nai itz bat ere aitatzea egunkarietan.

Idatziko ote detan edo ez boŕoka bizia ebiói det eta azkenean erabaki det idaztea idazkitxo arlote au. Barkatu, Baŕena adizkide begiko ońek Jakin ezazu beintzat maitasunez idatzitako leŕoak dirala.

MENDI-LAUTA.

Artua eta babia txikitutzeko makiñak;

Txomin Olano'k

Saltzen ditu, merke

Plaza de las Escuelas, 10 g'n - Donostia

MARTIKORENA

Begiyetako gaixoen sendagillea

Garibay 13 bis. 2.° - DONOSTIA

Aranburu'tar R.

AZAL ETA TXIZ-BIDIAK

Fueros, 5, 3.° DONOSTIA

Ratifican su actitud

La huelga en la Escuela de Comercio

Para conocimiento de nuestros lectores publicamos la nota publicada por el Comité de huelga de estos estudiantes:

"En esta escuela continúa sin entrarse en clase, al igual que ocurre en las 23 de España.

Se están recibiendo numerosas adhesiones a esta campaña por parte de los Claustros, diversas entidades y colegios de titulares mercantiles, que han dirigido telegramas y escritos de protesta a los Poderes públicos sobre la futura creación de la Sección de Ciencias Económicas, que provocaría, como hemos dicho repetidamente, una dualidad de estudios y una postergación de las actuales disciplinas mercantiles, que significaría su muerte inmediata.

El Colegio Pericial Mercantil de Bilbao ha comenzado a circular pliegos con este mismo objeto, en los que estamos seguros no ha de faltar la firma de un solo titular de nuestra villa.

Queremos recoger el espíritu de una nota publicada por el Claustro de esta escuela en el que se insinúa la posibilidad, ya que no la probabilidad, de una influencia que puedan ejercer ciertos elementos apasionados sobre los restantes alumnos, temor que nos sorprende abriguen nuestros profesores, y que podemos desvanecer fácilmente remitiéndonos a la manera de obrar de este Comité, elegido por unanimidad, y que viene actuando con exquista corrección y con el debido tacto—como reconocen nuestros profesores—a lo que se debe el que hasta la fecha, y quisiéramos que tampoco posteriormente, no se haya registrado el más mínimo incidente ni la más ligera coacción, que hubiera sido la consecuencia natural de haber existido en el seno de este Comité o entre los estudiantes elementos que hubieran tomado esta cuestión con apasionamiento.

No podemos, pues, modificar por ahora el acuerdo de no asistir a clase, tomado en circunstancias que en nada difieren de las presentes, y por seguir estimando además que debemos persistir en nuestra actitud hasta que sea totalmente resuelta esta cuestión, por lo que volvemos a recomendar a nuestros compañeros que no se presenten en clase ni en las inmediaciones del adificio a fin de evitar todo posible incidente, ya que en esta cuestión vamos todos de acuerdo, y que pudiera interpretarse como división en la apreciación de este problema, en el que precisamente marchamos al unísono todos los estudiantes de Comercio de España.

Esperamos entretanto la decisión del Claustro de nuestra escuela, que veríamos con agrado fuera la adoptada por los de otros centros que, como el de la Escuela Superior de Madrid, Zaragoza, etc., valientemente han acordado suscribir íntegras las peticiones formuladas ante los Poderes públicos por los alumnos mercantiles de España.

El Comité de huelga"

FLINTKOTE

Asfalto puro, se emulsiona en agua, contra humedades, impermeabilización de maderas, fachadas, azoteas, etc. Admite el encalado, pintura al temple, etcétera.

Dirigirse a Enrique Goiri y Colau. Teléfono, 13.619.

ACADEMIA

Corte de París

Enseñanza de corte y confección en fantasía y sastre. Directora M. Enecotegui. Colón de Larreátegui, número 20, segundo.

Se habla euzkera

Deunen bixitza

Jorralla 2

Paula'tar Pantzeska deuna

Italia'n eta Paula deritxon eŕitxu baten jayozan Jaungoikuaren otsein zintzo au 1416'gaŕen urtean. Onen gurasoak luzaroan be ez eben ondorengorik izan; baña egunak joan, egunak etoŕi, semetxu au ekaŕi eban, Jaungoikoari otoitz beroak egiñaz eta Asis'taŕ Pantzeska deuna bitarteko ipiñiaz ekaŕi be: augaitik-edo Asis'taŕ Eŕkaba andiaren izena ezaŕi eutsoen ugutzaldian. Ongileari euren eskeŕona erakusteaŕen, semetxua amairu urte ebazala, pantzeskataŕen lekaidetxera eroan eben gurasoak. Urte betean baño etzan egon etxe done aretan; baña mutil gaztearen biotza Jaungoiko-maitasunez berotu ta gaŕetan ipinteko, naiko ta lar.

Jaungoikoarena zalako, Jaunarentzat bakaŕik bizi nai ebala-ta, bein betiko etxe ta etxekoak itxirik, au doa lekarora bakartokiaren egaŕiz. Lenengo txabola zar bat egin eban bere bizitoki; baña andik lasteŕ txabolan eroyan bizitzeari bigunegi ezetxita, an doa toki itzalagoaren bila. Itxas bazteŕean aiz andia, etxean azpe edo lezea aurkitzen ditu ta diño: nire asmuak beteteko, auxe berebiziko tokia: auŕerantzean auxe nire egoitza. Otoitz, ildura ta barauak lagun dituala, sei bat urtean antxe Jaungoikoagaz artu-emonean bizi da. Bedar osto ta sustrai batzuk janaz eta aŕi gogoŕaren gañean lo pizka bat egiñaz, gorputzarentzat bizikera neketsua daroa; baña Jaunak goitik bialtzen dautsazan gozotasunez gogoa atsegin eztitan dauko.

Zeruko bidean asko auŕeratu da: deun-entzutea artu dau; bere izena zabal dabil eta ainbat ikasle datorkioz, arenmenpean jaŕirik Jaunaren bide ezkutuak ikasi nai leukiezan ainbat gazte. Lezan gustientzat tokirik be ez egoala-ta. Paula'tik ur eleizea ta lekaretxea egiteko asmua artzen dau. Eleiza txiki bat eregiten asten da. Ormak gorantz yoazala, pantzeskataŕen soñekoz jantziriko aŕotz ez ezauna agertzen yako ta diñotso: "Onako eleiza txikia ¿zegaitik egiten dozu?" Txikia dana neuk be badakit-erantzun eutsan Pantzeskak; baña daukadan eskuarteaz andiagorik ezin egin neike". Eta ez ezaunak baŕiro: "Ormok eratsi egizuz; andiagoa egiten asi zaite ta Jaungoikoak lagunduko zaitu". Aŕotz au nor zan eztakigu: askok Asis'taŕ Eŕkaba deuna zala uste dabe. Siñesgaŕi da, eleiza andiagoaren ondoren lekaretxea egiteko be Jaunak bere laguntza ez eutsan ukatu-ta.

Lekaretxea amaitu ebaneko, lezako lagunak araxe ekaŕi ebazan. Pantzeska'k. Bere burua ta lagun aena araudi estupean ipiñiaz eta araudi ori zeatz beteteko jaŕaibidea gustiei berak emonaz, olantxe sortuta irasi eban "Txikienena" deritxon Lekaidia. Bere semeak lekaide gustien artean apalenak izatea nai ebalako, orixegaitik emon eutsen izen ori. Eta epaltasun ori itzez baño obeto bere bizikereaz irakasten dautse gustiei. Lekaipuru da: Aita deritxoe; berak, ostera, gustien otsein dala uste dau eta etxeko zeregiñik apal eta berenengoak be pozaŕen egiten ditu. Iñefea eskuan artu-ta, etxea garbitzen dau: ikuzketa eguna danean, enparauak lez lekaipurua be lats edo ibaira doa ta bere soñekoez gañera iñorenak be, guztien moŕoi bai'litzan, bein baño saŕiago ikusi ta garbitzen ditu. Bizitza latza maite dau: otzik andienaz, leyar eta eduŕaz be ortozik dabil eta bidea aŕi kozkoŕez nai arantzaz beterik ba-dago be, eztau jantzi nai oñetakorik. Egunean bein baño eztau jaten, eguzkia estalduta gero, ta orduan be gevenez ogi utsa, jaki barik. Noz edo bein, gorputza aulegi eukanean, jaki pizka bat artzen eban; baña orduan be barazkia ta ez besterik.

Gabero astiñaldi gogoŕa emoten eutsan bere gorputzari ta nai ta ezkoa eban loa be olgañean egiten eban beti. Aragiaren griñak onelan il-araziaz eta zeruko Amari onerasnenik samuŕena izanaz, garbitasuna ezetariko orban barik jagon eban bizitza osoan. Bere buru arentzat benetan gogoŕa izan zan Deun au, Enparauentzat gizonik adikor, ezti ta gozoena izan zala diñoskue.

Bere egiteko gustietan siñesmenik bizi ta maitasunik gartsuenak erabiĺan Pantzeska deuna: maitasuna zan bere ikuŕitza. Osoro Jaunarena zan gizon zindo ta zintzo onek, alatz (mirari) asko ta andiak egin ebazan. Gitxi batzuk aitatuko doguz. Eleizea ta lekaretxea mendi aldapa baten oñean eregi ebazan Pantzeskak Langileak oŕetan ziardueta, an datoŕ arkaitz andi bat bilin-bolan aldapan bera. Langileak, gañera etorkiela-ta, ikaraz gaŕaxika asten dira. Pantzeskak, gurutzearen ezaugaŕia egiñaz beste barik, abiadan etoŕen arkatxa otsean gelditzen dau eta igitu eztadin, beko aldetik bere esku-makilea ipinten dautso. Langileak saŕiegi ur barik eta egaŕiz ebiltzala-ta, otoitz egiten dau ta antxe bertan aŕezkero iñoz agortu eztan ituŕia jayoten da. Sizilia ugartean lekaretxea idegi beaŕ ebala-ta, an datoŕ beste lagun bategaz Sizilia'rako asmuz. Itxas adaŕa igaro beaŕ ara joateko. Siziliarako asmuz kayan ez egoan ontzi bat baño. Pantzeska ta laguna soñeko zaŕez eta diru gitxigaz etozalako, ontzi-buruak ez ebazan artu nai izan. Pantzeska etzan origaitik aseŕatu; baña itxas baztaŕean gelditu be ez. Otoitz labuŕ baizen gartsua Jaungoiko-ari zuzendu, gañeko jantzi zabala uretara jaurti ta ontzi ordez aren gañean au doaz laguna ta bera itxas-adaŕaren besteko aldera, Sizilia Ugartera.

Esan dogun lako bizikera latza egin aŕen larogeta amabi urtera eldu zan Paula'taŕ Pantzeska. Bere gorputznekeak baño gogo-atsegiñak andiagoak izan zirala esan beaŕik eztago. Azken ordua ba-etorkiola igaŕi ebanean, eleizara eratsi egiela eskatu eutsen lekaidoai. Ortozik eta samatik bera txikot bat ebala, maite-damurik zintzoenaz artu ebazan eleizakoak. Bere gelara eroan eben gero ta uŕengo egunean, barieku gurenez, ezti ta gozo emon eban bere azken arnasea ta Jaunaren eskuetan ipiñi eban bere gogo zoriontsua. Gorpua be ainbat egunez egon zan usteltzeka, usañik gozoena eriola. Alatz aŕigaŕiak eta zerurako irabazpen andiak egin ebazan Paula'taŕ Pantzeska deunak, siñesmen sendo ta biziko gizona izan zalako. Deunen siñesmenez; alatzak egiteko almena emoten dauan siñesmen sendoz bizi ba'gintzaz, guk be zerurako irabazpen andi ta ugariagoak egingo geukez.

E.'TAŔ J.

SE RECOMIENDA POR SI SOLO EL ALIMENTO INSUPERABLE

ALAR-ONENA

Olo aŕautzagilientzat eta txitak azteko. Utsik ematen ez duten jatekuak: Aragi aŕain eta azuŕ-irin "Alar Onena".

Especialísimo para gallinas ponedoras y cría de pollitos. Resultados garantizados. Harinas de carne, pescado y hueso "Alar Onena".

María J. Esnaola

Miracruz, 21 — SAN SEBASTIAN — Teléfono 120

¡ALERTA! EXIGID SIEMPRE LA MARCA "ALAR ONENA"

Jesús Ostolaza BERGARA

FABRICA DE INSIGNIAS DE ESMALTE FINO

AZALIRARRI MIEZKO IKURRIÑEN OLEA